

TV-dingetjes

„Iedereen pikt, kloont en kopieert van elkaar.”

Bijlage bij de [De zaak Ad van Liempt](#)

© samenstelling Bart FM Droog, 8 augustus 2019

[Droog Magazine](#), 2019

inhoudsopgave

(tekst in blauw is aanklikbaar)

[Inleiding](#)
[En hoe zit dat met Ad van Liempt?](#)
[Plagiarists never do it once](#)

Inleiding

TV-programmamaker Ton Lankreijer verzuchtte in 2011 “Iedereen pikt, kloont en kopieert van elkaar.” Dit deed hij in een lang artikel van Rosan Hollak over het stelen van tv-formats. In dat stuk komt ook producent Wildeboer aan het woord, die verzuchtte: “Als een nieuw programma scoort en een producent komt er juridisch mee weg, dan zal dit formatpikken blijven doorgaan. Bij televisiemakers draait het nu eenmaal altijd om eigenbelang.”¹

Ad van Liempt maakte carrière in dit klimaat. Of dat van invloed is geweest op zijn voortdurende gepronk met andermans veren? Wie het weet mag het zeggen.

Naar [inhoudsopgave](#).

---

¹ Rosan Hollak. TV-idee klonen: iedereen doet het in Hilversum. *NRC Handelsblad*, Rotterdam, 18-06-2011. <https://www.nrc.nl/nieuws/2011/06/18/tv-idee-klonen-iedereen-doet-het-in-hilversum-12021520-a703348>

En hoe zit dat met Ad van Liempt?

Ad van Liempt werk sinds 1982 (met een korte onderbreking eind jaren tachtig) bij de Nederlandse publieke omroep.² Hij was onder meer eindredacteur van NOS Laat en NOVA, twee klonen van BBC Newsnight. In zijn carrière als tv-maker is hij tenminste eenmaal serieus van pronken met andermans veren beschuldigd. Door Bob Rooyens³, in 2012. Nu is Bob Rooyens een gevierd en bekroond tv-regisseur, met grote succesformules op zijn naam – absoluut niet een man die anderen uit rancune of afgunst van plagiaat zal betichten. Enfin, dit is wat hij destijds schreef:

“Onlangs hoorde ik Ad Van Liempt over de radio toeteren dat hij een nieuwe vorm heeft bedacht om historische gebeurtenissen in beeld te brengen. Een dag uit ons koloniaal verleden wordt gebracht alsof televisie eind jaren '40 al bestond. Ook weer iemand die zich schaamteloos smukt met de veren van een ander.

Onlangs hoorde ik Frits Barend hem al beschuldigen van plagiaat en de Universiteit van Amsterdam oproepen om het verleende eredoctoraat aan van Liempt in te trekken. Vond ik nogal overdreven, maar nu snap ik wel iets van die woede.

In 1996 heb ik voor de WDR en ARTE ter gelegenheid van de 350 jarige herdenking van de Vrede van Münster, *Krieg und Frieden* bedacht, geconcipieerd en geregisseerd. 't Concept ging er vanuit dat televisie in 1648 al bestond en dat ontwikkelingen in de betreffende landen rechtstreeks via de originele ARD-correspondenten op de voet konden worden gevolgd. Om de tijdgeest te illustreren brak bijvoorbeeld de correspondent bij het Vaticaan in om te melden dat Galileo Galilei huisarrest was opgelegd, omdat hij tegen het dogma van de Katholieke Kerk in, volhield dat de aarde rond was.

De uitzending bevatte voor-geproduceerde exposés die de context duiden, reportages, interviews, historische toespraken, plechtigheden en vond plaats op de dag van de ondertekening. Het programma had het karakter van een CNN Breaking news reportage.

Maar ja de historicus van Liempt zal van een historisch programma, genomineerd voor de prestigieuze Grimme-Preis, uitgezonden door de

---

2 Ad van Liemp. Beeld en Geluid Wiki. Beeld en geluid, Hilvesum, [gezien 25-07-2019].
https://wiki.beeldengeluid.nl/index.php/Ad_van_Liempt

3 Zie: De zaak Ad van Liempt, Mediamanipulatie, Punt 2, blz 13-14.
<http://www.droog-mag.nl/2019/vl/mediamanipulatie.pdf>

WDR en Arte, wel nooit gehoord hebben.

'k Heb me eerlijk gezegd nooit zo druk gemaakt om mensen waarvan de ijdelheid groter is dan een nuchtere respectvolle blik op de werkelijkheid. Pikken en graaien in andermans geestelijke eigendom en de loftrumpet toeteren over die leugens, is pervers. Tragisch en beklagenswaardig, zijn de dames en heren, die de gebruikte pauwenveren van anderen in hun reet steken en daarbij als ganzen gakkten dat ze 'beter jatten, dan zelf kunnen bedenken'.

Dat ik er nu toch iets over schrijf is mede ingegeven door het feit dat me steeds vaker opvalt, dat de geschiedenis vervalst wordt."⁴

Ad van Liempt reageerde met een e-mail:

"Geachte heer Rooyens,

Via de NTR kreeg ik uw column van 20 juni te lezen.

Het spijt me zeer dat ik niet van het programma over de Vrede van Münster wist.

Dat zal ongetwijfeld heel stom van mij zijn, maar het is niet anders. Had ik ervan geweten, dan zou ik daar zeker melding van gemaakt hebben.

Helaas krijg ik de videocompilatie op uw website niet open, dus ik kan moeilijk een idee krijgen van de overeenkomsten en verschillen.

Ik begrijp dat ARD-correspondenten meededen, en geregeld bij live-schakelingen met nieuwe ontwikkelingen kwamen.

Het spijt me overigens ook dat u mij in uw column zo zonder mankeren in de hoek van de ijdeluiten zet.

Daar moeten anderen over oordelen, maar ik geloof niet dat ijdelheid tot mijn meest kenmerkende karaktertrekken behoort.

Nogmaals, mijn excuses dat uw uitzending over de Vrede van Münster me destijds is ontgaan, ik hoop 'm nog een keer te kunnen zien.

Met vriendelijke groet,

ad van liempt."⁵

---

4 Oorspronkelijk gepubliceerd in blog op de site van Bob Rooyens, 20-06-2012, later verwijderd; materiaal later door Bob Rooyens ter beschikking gesteld aan Frits Barend., die het in ingekorte en geredigeerde versie publiceerde in: Ad van Liempt pronkt met andermans veren. *Het Parool*, Amsterdam, 30-03-2019. De hier getoonde versie is de volledige, niet ingekorte versie., waarin enkel wat tikfouten gecorrigeerd zijn.

5 Ibidem.

Rooyens riposteerde:

“Ach, meneer van Liempt, natuurlijk wil ik u geloven op uw woord. Maar waarheid is volgens Nietzsche niks anders dan interpretatie, en de interpretatie die u geeft aan uw product heeft de onbekendheid van de pasgeborene en de onschuld van het lam.

Nooit eerder heb ik gehoord dat de video's op mijn website niet openen wanneer een belangstellende erop klikt. Mijn site wordt zowel door Apple- als Window-gebruikers bezocht. Wat zou kunnen, is dat uw quicktime-player outdated is. Een update brengt dan mogelijk uitkomst.

Tja.... en wat betreft ijdeltuitjes oponthoud....

'k Heb twee radiointerviews met u gehoord. Daarbij liet u zich, uiteraard met een bescheiden toon, makkelijk aanleunen dat er een geniale vorm was gevonden om geschiedenis te vertellen.

Over die vorm ben ik 't natuurlijk eens.

Mijn dierbare vrienden Mies en Leen Timp-Bouwman organiseerden zelfs, naar aanleiding van *Krieg & Frieden*, een etentje met hun vriend Maarten van Rossum, omdat zij dachten dat hij een goed transportmiddel zou zijn voor mijn concept. Mij bleek al snel dat van Rossum alleen maar een transportmiddel is voor Van Rossum.

Hoe dan ook, ik stel uw reactie op prijs, maar 't overtuigt mij niet van uw onbevleete ontvingenis.

Hartelijke groet,
Bob Rooyens”⁶

Waarom Van Liempt antwoordde:

“Beste Bob Rooyens,

Natuurlijk, ik heb alle schijn tegen.

Het is lastig te bewijzen dat je iets niet weet.

Zoals ik in een van de interviews heb verteld was het plan eigenlijk al voor 1997 bedacht, toen de oorlog met Indië precies 50 jaar geleden was.

Ik heb er nog een draaiboek van teruggevonden. Ik had er toen contact over met Hans Hylkema, die ik wilde vragen een deel re-enactment te regisseren.

---

6 Ibidem.

Maar het project is er toen niet gekomen, omdat de tijd ontbrak.
Overigens vind ik de opzet van *Nederland Valt Aan* helemaal niet
geniaal, maar in mijn geval nogal voor de hand liggend.
Ik heb lange tijd voor de publieke omroep dat soort breaking
news-uitzendingen gedaan, van Golf-oorlog tot
verkiezingsuitzendingen, dus
ik was er al lang mee bekend.
Maar het blijft jammer dat ik Krieg und Frieden niet kende.

Ik wens u inmiddels al het goede,
vriendelijke groet,

ad van Liempt”⁷

Rooyens beëindigde deze tot niets leidende e-mailcorrespondentie met:

Beste meneer van Liempt,

Ik heb echt een paar dagen genomen om uw reacties te laten bezinken.
..en hoe graag ik ook zou willen dat 't anders was, steeds opnieuw krijg
ik het gevoel van slimmigheidjes en manipulatie.

Waarom schrijft u nu 1997 als bron van het vormgevingsidee?

Is 't omdat 't een jaar ligt voor de 350 jarige herdenking van de Vrede
van Münster? Of is 't een toevalligheidje?

Kijk bij de ARD en Arte begint nooit iets een paar maanden voordat
iets van enige importantie herdacht moet worden. De ARD had mij
natuurlijk al meer dan een jaar vooruitlopend op een uitzending
gevraagd om 's na te denken.

Eerlijk gezegd snap ik niet waarom zo'n grote man als u, die de
televisie in zeer positieve zin verrijkt heeft en zijn lauweren ook
verdient heeft, zo krampachtig doet over iets simpels als credits daar
leggen waar ze horen. Ik vond 't altijd heerlijk om anderen te be-
applaudisseren voor hun talenten.

Uw opstelling stelt mij teleur.

U wist van niks en daar laten we 't maar bij.

Waarschijnlijk ook als grote uitzondering, nog steeds geen beeld van
Krieg und Frieden?

Zullen we nu maar weer overgaan tot het maken van programma's,

Met vriendelijke groet,
Bob Rooyens”⁸

---

7 Ibidem.

Plagiarists never do it once

De Britse auteur en vertaler Sheelah Pugh stelde enkele jaren geleden: "Plagiarists never do it once", een theorie die door de Britse dichter en plagiaatjager Ira Lightman proefondervindelijk gebruikt is om plagiaatzaken in de Engelstalige poëzie op te sporen, en met succes.⁹ Pughs theorie lag ook ten grondslag aan het besluit om het gedrukte oeuvre van Van Liempt onder de loep te nemen en het hielp bij het vaststellen of hij al dan niet een letterdief is.

Nu is overtuigend aangetoond dat Van Liempt in zijn proefschrift plagiaat heeft gepleegd en in een behoorlijk aantal andere boeken op verschillende manieren 'pronkte met andermans veren.'

Er bestaat dus alle reden ook Van Liempts tv-oeuvre nader te bestuderen, om eens en voor altijd helder te krijgen wat het *eigen veer*-gehalte daarin is. Zo'n onderzoek zou een mooi afstudeerproject kunnen zijn voor een of meer studenten van de HBO-opleiding Journalistiek van Hogeschool Utrecht (v/h School voor Journalistiek).¹⁰

Naar [inhoudsopgave](#).

---

8 Ibidem.

9 Will Storr. 'Plagiarists never do it once': meet the sleuth tracking down the poetry cheats. *The Guardian*, London, 09-09-2017. Het citaat van Pugh is in dit artikel ten onrechte aan Ira Lightman toegeschreven, zo berichtte Lightman me eind 2017.

<https://www.theguardian.com/books/2017/sep/09/poetry-plagiarism-copying-maya-angelou-ira-lightman-will-storr>

10 <https://www.hu.nl/voltijd-opleidingen/journalistiek>